

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

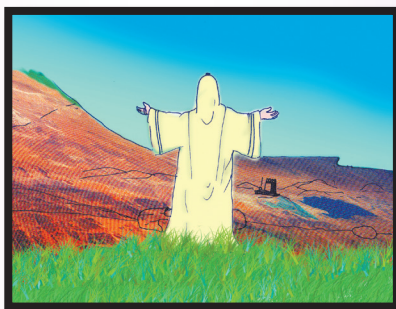
342

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-677779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם"

כחה של טיפה

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

שהעליה על ידי השליחה קודמת לחיוב. ומכאן אנו לומדים שהרוחניות לא נערכת לפי המעשה, כל נקודה דקה שבה אף באפס מעשה, יש לה ערך רב ובכחה להביא את האדם לידי מדרגות רמות ונעלות.

וכמו שכל מעלה קטנה ברוחניות אף בדרך של שליחה מעלה את האדם, כן להיפך כל העדר קטן ברוחניות פוגם עולם מלא של חכמה וקדושה. וגם זה למדנו מאדם הראשון; **חז"ל אומרים**; שהמלאכים ראו באדם הראשון כחות רוחניים וחכמה כה נפלאה עד שטעו בו וחשבוהו לבורא (בר"ר כג) ומה עשה הקב"ה? הפיל עליו תרדמה ומזה הכירו את טעותם שלא הוא הבורא. **"לא יגום ולא יישן שומר ישכא"** (תהילים' קכא).

והנה ברור שלא היתה זו תרדמה ממש. **חז"ל אומרים**; שחכמתו של אדה"ר היתה מרובה משל המלאכים אף לאחר שהפיל עליו תרדמה, שהרי **כשחטא שאלו המלאכים**; מפני מה קנס מיתה על האדם? ולא השיגו את חטאו! ואם לגבי המלאכים **נאמר**; שאין שינה לפניהם, כל שכן שלא היתה אז שינה לפני אדה"ר, אלא ודאי שלא היה זה אלא טשטוש קל בשכלו האלקי ובכל זאת עמדו המלאכים מתוך

המשך בעמ' 2 <<<

הרוחניות בין לצד הטוב ובין לצד הרע, אין מודדים אותה לפי הכמות. מעט מן הרוחניות לצד הטוב אפילו בשב ואל תעשה, בכחה להביא לידי הקדושה הגדולה ביותר ולהשלמת כל הבריאה. וכן להיפך, נקודה זעירה לצד הרע, אף ללא כל מעשה, עלולה להשחית כל הבריאה ולהרוס את העולם. ויום השבת יוכיח! ביום השבת שבו נשתלמה הבריאה לא נוצרה שום בריאה חדשה ולהיפך הופסקה הבריאה של מעשה בראשית. שבייתה גמורה. ומתוך שבייתה זו התחוללה הקדושה.

זוהי עצמיותה של השבת; מנוחה וקדושה. **כדברי הכתובים**; **"וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שַׁבַּת מִקֵּל מִלְאֲכֹתוֹ"** (בראשית' ב). וכן **"וַיִּנַּח בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל פֶּן בְּרָךְ ה' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ"** (שמות' כ יא). מתוך המנוחה והשבייתה באה הקדושה. **חז"ל מספרים**; שאדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה, לאחר שנכשל ועבר על מצות ה', הגיע לידי תשובה ביום השבת לפני שידע כלל על התשובה, על ידי השראת המנוחה עם כניסת השבת, השיג את קדושת היום ובא לידי תשובה שהתבטאה בסיגופים ותעניות ('עירובין' יח).

ואף כשבא להודות לה' על השגתו זו, לא נתן שבח והודאה לה' על התשובה, כי

אם על השבת **ואמר**; **"מְזֹמֵר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת"** (תהילים' צב). משום שמנוחת השבת היא שהביאה אותו לידי תשובה. ואף לאחר שצויה ה' על שמירת השבת, לא צויה להתקדש בו על ידי מעשי מצוות ופעולות כפי שהיה נראה לנו לכאורה, אלא נצטוינו בו על המנוחה בלבד. ועל ידי המנוחה עלינו לקדש את עצמנו ולהגיע לידי ההכרות הנשגבות והנעלות ביותר. **וכן משה רבנו**; בזמן שתיקן לבני ישראל במצרים את יום השבת ליום המנוחה, לא צויה להם לקיים איזה מצוות, או עבודה מיוחדת ביום זה, כי אם לנוח בלבד, באשר עצם המנוחה היא המביאה לידי התעלות וקדושה. **ועוד**; שבני ישראל נצטוו על השבת במרה לפני קבלת התורה. ונמצא

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר באור עקיבא

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

»»» המשך מעמ' 1

טשטוש קל זה על טעותם והכירו שאינו הבורא, כי אם נברא.

חז"ל אומרים; על תרדמה זו **'תחילת מפלה, שינה'** (בר"ר יח) וכן אנו מברכים על השינה; **'המפיל חבלי שינה'**. הרי שזוהי מפלה. ועוד **'השינה היא אחד מששים במיתה'** (ברכות' נז) והיא מהפכת את כל עצמיותו של האדם, שהרי עצמיותו היא, שהוא מושל על כל הברואים. **כדכתיב; 'תמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדָיךָ כֹּל שֶׁתָּה תַחַת רַגְלָיו'** (תהלים' ח) ואילו בשעה שהוא ישן הכל מושלים בו, אפילו הפחותים שברואים כגון; זבובים ויתושים.

הרי שפגם קטן ברוחניות במובן השלילי מפיל את האדם **'מאניגרא רמא, לבירא עמיקתא'**, ממדרגה שהוא נראה כבורא, עד לידי מדרגה של נברא. ומבטלת כל עצמיותו של האדם. ומכאן אנו למדים ק"ו; אם טשטוש קל כזה ברוחניות במובן השלילי ואצל אדם אחד בלבד, עושה רושם כ"כ גדול וגורם מפלה כזאת, על אחת כמה וכמה פשעים כבדים ולא רק בשלילה, כי אם בחיוב. ולא מאדם אחד, כי אם מהמוני בני אדם, כמה חרבנות והרס מביאים לאדם ולעולם.

ומכאן גם נלמד לצד השני; כמה עליה קלה ברוחניות מביאה ישועה לעולם וכמה היא מעלה את הבריאה. ואין פלא אפוא איך תבוא הגאולה לאחר הירידה האיומה בעולם שחז"ל מתארים בעקבתא דמשיחא, כי לעומת זה כל נקודה קטנה בהתעלות רוחנית, אף של אדם יחיד מקיימת את העולם, מצמיחה תשועה גדולה ומביאה לידי ימות המשיח.

את היסוד הזה אנו מוצאים גם לגבי רבי עקיבא. **חז"ל מספרים;** שעד גיל ארבעים היה עם הארץ גמור ושנא תלמידי חכמים, עד שאמר על עצמו; **'כשהייתי עם הארץ אמרתי; 'מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור''** (פסחים' מט) ואף לאחר שהתחיל ללמוד, נכשל במעשיו. וכמ"ש; **'אמר ר' עקיבא; 'פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי מת מצוה ונטפתי בו בד' מילין, שהבאתיו למקום בית הקברות וקברותיו. וכשבאתי והרציתי דברים אלה לפני רבי אליעזר ורבי יהושע, אמרו לי; 'כל פסיעה ופסיעה שפסעת כאילו היית שופך דמים''**

ומה גרם לר"ע שהשתנה פתאום וגדל לחכם הדורות? שנינו (אבדר"נ פ"ז); **'מה היה תחילתו של ר"ע? בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום, פעם אחת היה עומד על פי הברא אמר; מי תקק אבן זו? אמרו לו; המים שנפלו עליו בכל יום! אי אתה קורא: 'אֲבָנִים שֶׁתִּקְוּ מֵיָם'** (איוב יד)? **מיד ר"ע דן ק"ו בעצמו; מה רך פסל את הקשה, ד"ת שקשים כברזל, על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא**

בשר ודב, מיד חזר ללמוד תורה'.

לכאורה מה ראה כאן רבי עקיבא, שכל כך התעורר מזה וחולל מהפיכה בנפשו? רבי עקיבא הכיר מה רב ערכה של כל טיפה קטנה רכה שברכות, שאף שאינה נראית ואינה ניכרת כלל, בכחה לחקוק ולשחוק אבנים גדולות וקשות. ומזה למד בק"ו כמה גדול כחה של כל נקודה קלה ברוחניות ואיזה רושם עז היא עלולה לפעול בפנימיותו של האדם, למרות שאינה ניכרת ונראית לעין.

מה גרמה תזוזה זו? ומה היה סופו של ר"ע? הוא יצא מאפילה לאור גדול לאור החיים הנצחיים, הוא עקר את טבעו הקשה של שנאה עזה לתורה ולומדיה שהיה מושרש בו מזה ארבעים שנה והתמסר בכל נפשו ללמוד התורה, עד ששמו הלך מסוף העולם ועד סופו והגיע למדרגה עליונה כזו שמשה רבנו מקבל התורה מפי הגבורה, לא הבין את תורתו. **והרי מה שאמרו חז"ל על ר"ע; 'בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות, אמר לפניו; 'רשב"ע! מי מעכב על ידך?' א"ל; 'אדם אחד, שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות'.** אמר לפניו; **'רבונו של עולם! הראהו לי!'** אמר לו; **'חזור לאחוריד!'** הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים. **תשש כוחו! כיון שהגיע לדבר שצריך טעם, אמרו לו תלמידיו; 'רבי! מנין לך?' אמר להם; 'הלכה למשה מסיני!'** **נתישבה דעתו! חזר לפני הקב"ה, אמר לפניו; 'רשב"ע! יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי?'!** (מנחות' טז).

ולא עוד אלא שאהבתו העצומה של רבי עקיבא לה' הגיעה לממדים כאלה, שהשתוקק למסור נפשו על קדושתו יתב' ואמר; **'כל ימי הייתי מצטער על פסוק; 'וּפְכַל נִפְשָׁךְ'** (דברים' ו ה) אפילו נוטל את נשמתך! אמרתי; **'מתי יבוא לידי ואקיימנו?'** ולבסוף כשזכה לכך וסרקו בשרו במסרקות של ברזל, לא הרגיש כלל ביסוריו וקיבל בשעה זו עול מלכות שמים תוך אהבה ושמחה והיה מאריך באחד, עד שיצאה נשמתו באחד' (ברכות' סא).

הרי כמה פעל על נפשו של רבי עקיבא הרושם הרוחני הקל שהתעורר בו מהסתכלותו בטפוס המים ולאיזה גבהות עילאה הביאה אותו התבוננות מעטה זו. ולפי זה יתכן שגם בדורותינו דורות של בורים ועמי הארץ, עלולים רשמים רוחניים מסוימים לחולל מהפכה בלבבות בני האדם ולהעלותם למדרגות עליונות והכל יכירו בגדולתו וגבורתו של ה' ויקבלו עליהם את עול מלכותו ו"מְלָאָה הָאָרֶץ דַּעַה" ('ישעיה'

יא) **'וְתִהְיֶה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ'** (זכריה' יד ט).

'זֶה יִתְּנוּ כָּל הַעֲבָרִים עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשָּׁקָל בְּשָׁקָל הַקֹּדֶשׁ' ('שמות' ל יג)

המזכה יזכה

'זֶה יִתְּנוּ' א"ר יוחנן בן זכאי; **'כל כהן שאינו שוקל, חוטא!'** שנאמר; **'זֶה יִתְּנוּ'** י"ב שבטים יתנו' (ירושלמי שקלים' פ"ו ה"ג). כיון שהוא כהן, יש חשש שיפטור עצמו מליתן שקלו, שהלא הוא המקריב קרבן. היינו; שעיקר נתינת השקלים היא בשביל קרבנות צבור ועלולה להתגנב בלבו של הכהן איזו מחשבה של אי השתתפות בקרבן צבור, באמרו; הלא אני המקריב העושה את המצוה ודי לי בזה. לכן באה אזהרה מיוחדת ש"זֶה יִתְּנוּ" חל גם על הכהן. ובוזה שהוא העושה את העבודה אינו יוצא מחובת ההשתתפות בנתינת השקל.

ולפי זה נבין מה שארז"ל; **'תניא, רבי נתן אומר; 'בשעה שנתעסק משה במלאכת המשכן, לא רצה ליטול עצה מנשיאי ישראל והיו אומרים; 'אוי לנו, שאין לנו שותפות במלאכת המשכן!'** **עמדו והוסיפו דבר משלהם, שנאמר; 'וְהִנְשָׂאִים הַבְּיָאוּ אֶת אֲבְנֵי הַשֹּׁהַם'** ('שמות' לה כז) ' (אבדר"נ י"א). ולכאורה מה היתה כונת משה במניעת הנשיאים מלהשתתף בתכנית עשיית המשכן?

ואפשר שחשש, היות ויתן להם לחוות דעה; על מה, איך ומתי וכדומה, בזה יכולים הנשיאים לחשוב שכבר יצאו ידי חובתם וכבר יד וחלק להם במלאכת המשכן וכבר נתנו די והותר. טעות זו רצה משה לעקור מלבם, בכדי שידעו וירגישו, שכל עוד שלא נתנו את חלקם ממש לבנין המשכן, ריקים הם ממעשה המשכן, ממילא יצטערו וירגישו בחסרונם ואז יעמדו ויוסיפו משלהם.

הנסיון המעשי שבחינו מורה ומעיד שכמה עסקנים בשדה החיים הצבוריים ומזכי הרבים המורים לעצמם היתר לא לתרום, היות ומתפטרים באמתלא של 'עידנא ועבודה קא יהיבנא' ומשתתפים אנו בכחנו ושכלנו והמצאת עצות ותחבולות וכל תכסיסי החכמה לטובת ולתכלית בנין הרוחני הלזה ומה שוה השקל הזה לעומת כל עומס העבודה.

אך אין לחפות החסרון במעלה! אמנם משתתפים הם בכל כחם ומקדישים עיניהם לתכלית ולתועלת בנין רוחני, ברם; **'לא ראי זה כראי זה'** ודוקא ע"י נתינת השקל מעטר את מעשיו ומראה את גדלותו. ובהימנעו מנתינת השקל הריהו חוטא, כי מגלה דעתו שש ומתפאר בעסקנותו, משרתו ונשיאותו. וכהנים עסקנים כאלה, אינם רצויים לה'. ■

משמעת עצמית

היחידים שהלכתם לבד, לא השתתפתם בעול הצבור בעבודת הפרך ולא סבלתם את קושי השעבוד. וכעת שוב סוררים אתם ומרימים ראש נגד גדול הדור **שמבקש ואומר: "פְּרָקוּ נְזָמֵי הַתְּהָב"** ('שמות' לב) ... אכן בני לוי חשו את האמת והבינו את עומק דעתו של אהרן הכהן שהלוא היה גם הוא בן לוי ולבטח השיבו **וענו לעושי העגל: "יש שו"ע! ושם זה לא כתוב!!"** ועתה, אמנם עמדו בני לוי בנסיון ופירשו כראוי את דעתו של אהרן הכהן. אך מי שלא ירצה להתעמק בענין, יכול **לפתוח פה ולומר: "הנה הקבוצה שלא שמעה לאהרן הכהן, היא שזכתה לבסוף במעמד מיוחד, להיות השבט הנבחר!!"** והרי אין לך שם רע על ישראל יותר מזה שאינם נשמעים לזקנים!! ע"ז התאנה משה ואמר שלמבד מעשה העגל, גם נפתח פתח לפורקי עול להוכיח עזות מצח נגד חכמי ישראל ולחשוב שהם אלו שיגידו ויפרשו מה כתוב בתורה!! וזהו: **"פִּי פְּרָעָה אֶהְרֶן לְשִׁמְצָה בְּקִמְיָהֶם"** ('לב שלום' הרה"ג שלום שבדרון זצ"ל) ■

לפני העגל נשאר לאחריו וכפי שהאריך ה'אבן עזרא' להוכיח זאת. **עוד דבר ברור והוא;** שבני לוי היו היחידים שלא דבקו בעגל ובודאי שהיו הם יותר כשרים משאר השבטים. **ועתה נתאר לעצמנו; כמה בוז וקלון ספגו בני לוי משאר העם על היבדלותם מכולם ובעיקר על חוסר כניעתם לאהרן הכהן שהיה השני במעלה לאחר משה רבנו. וממילא אם משה מת בודאי אהרן נחשב ממילא לגדול הדור!!** אם אותם קנאים לעגל הרגו את חור על תוכחתו ניתן להניח שלפחות נזפו הם בבני לוי **ואמרו להם: "אהרן הכהן מכריז "תג לה" מִחֹר" ואתם ברוב חוצפה לא נכנעים לגדול הדור?"** ובודאי עוד הוסיפו לקשור אירוע זה לשאינו בן מינו, ללעוג לבני לוי ולומר; **אתם מאז ומתמיד ממאנים להכנע!!** זכרו את סבכם לוי בן יעקב, שקשר קשר עם אחיו לחלוק על יעקב אבינו בפרשת שכם בן חמור. וגם בפרשת מכירת יוסף היה הוא נועז יותר מאחרים. וגם זה כמובן היה נגד דעתו של יעקב אבינו... אח"כ במצרים אתם

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פָרַע הוּא כִּי פְּרָעָה אֶהְרֶן לְשִׁמְצָה בְּקִמְיָהֶם" ('שמות' לב כה) בפסוק זה יש הדגשת גנאי על ההשלכה שנוצרה ממעשה העגל (מלבד עצם הדבר וחומרתו כשלעצמו). וברש"י וברמב"ן יראה הרואה כמה אופנים לפרש פירוש זה, אשר כולם באים לבאר איזו גנות נתגנו בני מתוך מעשה העגל. ויתכן לפרש בדרך דרש פירוש נוסף, שגם אם אינו נכון בפשט הפסוק, אך נכון גם נכון הוא בפני עצמו. דהנה אם נתבונן מן הצד כמה שאירע במעשה העגל, נמצא שנפתח כאן פתחון פה, דאינו נכון כמובן, לערער את החומה הבצורה של השקפת העם מדור דור, המחייבת ציות מוחלט לגדולי ישראל. **הבה ונתבונן;** משה רבנו עולה להר ועקבותיו נעלמות, הערפול והתסיסה החלו לבעבע במחנה וטלטלו את בני בסערה עזה. כמובן אנו לא ננסה אפילו לגעת במהות החטא ובמהות הסוגיא העמוקה שבמעשה אהרן הכהן, אך ללא ספק אותו אהרן הכהן שהיה

הכרת החטא

עצמו לשלם את המחיר. ומה המחיר? **קבלו עליהם את המיתה ברצון נפשם!!** הנה בני מתוודים והולכים ברצון, אל הגדרום, נורא! **ועתה נתבונן היטב לעצמנו:** כלום בשעה שאומרים אנו את הוידוים ביה"כ מוכנים אנו שתפול שערה משערות ראשנו ארצה? אדרבה! סבורים אנו שכל הוידוי לא בא אלא בכדי שלא יגע בנו ה' לרעה... לשלם את המחיר על מעשינו? מאן דכר שמי? **והרי"ז דומה;** לבע"ח שרואה את המלוה צועד למולו בכעס גדול ומיד הוא ניגש בכפיפת ראש ומתחיל לייבב: "אשמתי, גולתי..." ותוך כדי כך מחזיק הוא היטב את כיסו, לבל יצליח המלוה להוציא משם ולו פרוטה שחוקה אחת. כי אצלנו הוידוי אינו אלא מס שפתים בניגון מייבב תחת מסוה הטלית המזוהבת והקיטל הנאה, עם הנוסח המסורתי של ה'א, א, א, א, א, ש-מ-נ-ו ב-ג-ד-ו-י', אשר הוא ערב לחיד, אך אין בו עדין הכרה בפלילים, אלא בהשתפכות הנפש בלבד. והנה, כאשר אנו מתבוננים בתשובתם של ישראל אחר חטא העגל אנו רואים עולם הפוך; בני מקבלים על עצמם מיתה כעונש על חטא העגל!! אבל האמת היא: שזהו העולם הברור! ואנחנו הפוכים, כי מי שמכיר בחטאו מכיר בעונשו!! ומכל מקום, אגב אורחא יש ללמוד מכאן; שכשם שאין אנו מבינים בתשובתם של דור יוצאי מצרים, כך גם אין אנו משיגים את עומק דקות החטאים שלהם ואין לנו חלילה לדון אותם ולהעלות על דעתנו שאנו משיגים את מהות חטאם!! ('לב שלום' הרה"ג שלום שבדרון זצ"ל) ■

עון העגל. ונראה, דהנה למדונו הראשונים **מן הפס': "הֲנִי נִשְׁפָּט אֲתָךְ עַל אֲמָרְךָ לֹא תִטָּאֵת"** ('ירמיה' ב לה), שאמנם העון והחטא, הוא חטא העגל. אך העונש, החרון אף והקצף הרב, זה עבור המשכיה בכתף והסירוב להכיר בחטא!! כי החטא עצמו כמה שיהיה גדול, אך סוף סוף, הינו נפילה וכשלו. אך ההתכחשות שבאה בעקבות החטא היא עזות מצח וחוצפה כלפי שמיא!! כאשר מוכיחים אדם והוא ממאן להכנע, הרי זה כאילו לוקח את החטא והופכו מנפילה למרידה!! **ואז: "הֲנִי נִשְׁפָּט אֲתָךְ"** אז בא המשפט. **ואז אומר הקב"ה: "הַנִּיחָה לִּי נִיחָר אֲפִי בְּקֶם וְנֹאכְלָם"**. ומכאן שאם בא חרון אף על הצבור והם מתאספים באסיפות עם לחשוב עבור מה יצא הקצף ובאיזה עון נכשלו? הרי דרכם בטעות יסודה! כי ראשית צריך לדעת שאם יש חרון אף, יש **"עַל אֲמָרְךָ לֹא תִטָּאֵת"**!! יש קשי עורף!! רק אח"כ צריך לחפש מהו העון בו נכשלו. וע"כ ראשית כל, צריך לכוף את חוט השדרה, להכיר כי חטאנו, להכנע אל ה' ולהכיר במעשנו. אח"כ, לאחר שהכניעה הגיעה, לא יקשה למצוא את העון. ומיה הכרה אמיתית בחטא? אף זאת נוכל ללמוד מאותו דור שחטאו בעגל, אשר אנו אולי ממעיטים בערכם מחמת עון זה. אך הנה לפנינו איך שעשו תשובה: **"וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם מִהָרֹבֵב" (לג ו) וכתב הרמב"ן: "והנה ישראל קבלו עליהם את המיתה ברצון נפשם מפני עונש העגל וזה ענין תשובה גדולה וחרטה בחטאם". הרי לנו דבר נורא: המכיר בחטאו צריך לקבל על**

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רֵאִיתִי אֶת הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה וְהִנֵּה עַם קָשָׁה עֲרֹף הוּא. וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי נִיחָר אֲפִי בְּקֶם וְנֹאכְלָם וְאַעֲשֶׂיהָ אֲתָךְ לְגוֹי גְדוֹל" ('שמות' לב ט-י) הנה כלנו מודעים לחומרת עונשו של חטא העגל ויודעים שמאז ועד אחרית הימים נפרעים מאתנו אט אט על עון העגל שעשו דור המדבר. ובעוד שכה גדול הוא העונש וחומרתו כה רבה, מוצאים אנו מיד לאחר חטא העגל, כאשר רוצה ה' לכלות את ישראל הוא **אומר למשה: "רֵאִיתִי אֶת הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עַם קָשָׁה עֲרֹף הוּא!!"** לא נרמז כאן חטא העגל ולא חטא ע"ז! רק דבר אחר לגמרי; **'קשיות עורף'!!** אתמהה!! וביותר, שהרי שני פסוקים לפני כן, בתחילת הענין, **מודיע ה' למשה: "לֹךְ רַד כִּי שָׁחַת עַמְּךָ..."** ומספר שם ה' למשה את השתלשלות מעשה העגל וחטאם של עם ישראל. אך כל זאת קודם שירד משה מן ההר. ואילו לאחר שירד, כשמגיע פסק הדין, נמתח על ישראל עון חדש; **"עַם קָשָׁה עֲרֹף הוּא"**. וע"ז בא העונש: **"וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי וְנֹאכְלָם"**. **וכלומר:** שכאשר מגיעים לעונש הנורא, נותנים אותו על דבר אחר שאינו שייך כלל לעצם חטא העגל!! אכן במקום לפקוח עינים בתמיהה על הדבר, נפקח את עיני הלב ונתבונן בדבר הגדול אשר אנחנו לומדים פה היום. דהנה מה הוא 'קושי העורף'? **מבאר רש"י: "קָשָׁה עֲרֹף" מחזירין קשי ערפם לנגד מוכיחיהם וממאנים לשמוע'. והיינו; רמז לכך שהרגו את חור שהוכיחם בדברים. וא"כ נמצא שקושי העורף אינו עון חדש, אלא סרך והמשך של**

פרשת 'כי תשא'

"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש"

מטבע של אש

"וישבר אתם" ('שמות' לב יט)

'אמר.. התורה כולה כאן וישראל מומרים ואתננה להם?' (רש"י) כששמע משה רבנו; **"כי שחת עמך"**, היה סבור שבנ"י תעו מדרכם וזיקו עבודות זרות של עמים אחרים וחשב בלבו כי עד מהרה יתפכחו ויווכחו בטעותם. אך משירד ראה, שעשו להם עבודה זרה ביתית **"במחנה"** מוסווית בשלט יהודי משלהם. אותו המזבח; **"ניכן מזבח לפניו"**, אותו התפילות; **"אלה אלתיך ישכאל"**, אך מאחורי השלט היהודי כביכול מסתתרת עבודה זרה איומה. אז קרא משה **ביאוש:** "התורה כולה כאן! הנה כביכול כל התורה כאן! ובכל זאת 'מומרים' הם והתורה משמשת להם רק כמסוה לחפות על השמד... כי עתה אין עצה אחרת אלא; **"וישבר אתם"**... (פרדס יוסף)

"מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי" ('שמות' לב כו)

היו אמנם הרבה יותר מבני ישראל שלא סגדו לעגל, שהרי נענשו רק שלשת אלפי איש, אך לא היה בהם העוז לצאת בקרב, נגד עובדי העגל. רבים רצו להיות עומדים מהצד, רבים רצו להימנע ממחלוקת... רק הלויים התייצבו לקרב, למען כבוד השי"ת ולקחו חרב בידם, ללחום נגד עובדי העבודה זרה. לפיכך **אמר השי"ת:** **"נהיו לי הלויים"** ('במדבר' ג יב). **ואמר על כך המדרש: 'שקרבנו את עצמנו לוי'** שקרבנו אלי וקנאו באופן פעיל לכבודי. (לפי 'חידושי הרי"ם')

"ויאמר משה מלאו ידכם היום לה'" ('שמות' לב כט)

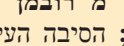
'קריבו ידיכון קורבנא יומא דין קדם די ארי גבר בבריה ובאחיה' 'אונקלוס'. הקשה הגר"מ רובמן זצ"ל בספרו **זכרון מאיר**; היכן הם מקריבים את ידיהם לקרבן? אדרבה הרי הם הורגים ושופכים דמים! **אלא הביאור הוא;** שאכן יש כאן קרבן גדול ביותר. מצד אחד מחנכת התורה את האדם שלא

התפילה ניגש אחד הנוכחים אל הרב **ואמר בתרעומת גלויה:** "אני חש, שרבנו נמנע בכונה תחילה מלצרף אותי ל'מנין', כיון שהנני מתרועע עם שאינם בני ברית והריני חשוד על כל העבירות שבתורה. אבל הלא יודע רבנו שה'חלבנה' שריחה רע אף היא נמנית עם הסממנים ששימשו להכנת הקטורת במקדש!" "אמנם כן הוא!" **השיב רבי פנחס בחיוד** "אך משום יחודה של 'החלבנה', שימשו להכנת הקטורת אחד עשר סממנים..."

"סרו מהר מן הדבר אשר צויתם" ('שמות' לב ה)

בכל העבירות דרוש זמן ניכר עד שעוברים על כל התורה כולה. מן ההכרח שיעבור חג הפסח כדי לעבור על איסור חמץ וכיוצא בזה. לעומת זה בעבודה זרה נעשה הדבר בין רגע. בגלל רגע אחד של עבודה זרה נקרא אדם כופר בכל התורה כולה. זהו **פירוש הכתוב:** **"סרו מהר מן הדבר אשר צויתם"** במהירות רבה סרו מכל התורה, עקב מעשה העגל. ('נחל קדומים')

לדעת הגר"מ רובמן זצ"ל בספרו 'זכרון מאיר'; הסיבה העיקרית לירידה הגדולה והמהירה היא **'החברה הרעה'**, שחטא העגל כידוע, בא ע"י הערב רב. וזהו מה שאמר הקב"ה **למשה:** **"לך כד פי שחת עמך"** הערב רב שהוצאת ממצרים ואמרת, מוטב לקבל את השבים. והם שעשו את העגל וגרמו לעמי לחטוא...

"נהי פאשר קרב אל המחנה ויבא את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלף מידו את הלח"ת" ('שמות' לב יט)

והלוא כבר שמע משה רבנו את הדבר מפי השי"ת ומה חידוש ראה עתה? ברם, מתחילה היה סבור, כי יעלה בידו לתקן את בנ"י שיכירו מיד בחטאם ויחזרו בתשובה, כך שיוכל עוד לתת להם את הלוחות. אך משראה את המחולות סביב העגל, שהם עוד שמחים בחטאם, נתייאש ולא ראה כל תקוה לתקנם; **"וישלף מידו את הלח"ת"** (ספורנו)

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו" ('שמות' ל יב)

כשתבוא למנות ראש ומנהיג לבני ישראל; תמנה רק את זה שמוכן לתת את עצמו ככופר נפש ולמסור את נפשו למען כלל ישראל... ('אלשיך')

"את קול העם ברעה" ('שמות' לב יז)

ובתרגום יונתן: **'כד מיבבין בתדוא קדם עיגלא'**. שאלה: אם הריעו בשמחה לקראת העגל, יבבא למה? **תשובה:** בפשוטו, יבבא הוא קול מסוים שאפשר לכוונו לצער ואפשר לכוונו לשמחה. **אמר הרב:** עיקר הטענה בעגל כנראה שהיה המחולות! והראתיו שכן כתוב **ב'ספורנו'** (לב יט). וכן הובא ממרן הגר"ח מבריסק זצ"ל; שאמנם העגל הושמד, אך המחולות לכבודו ולזכרו של העגל נשארו ומהם אנו סובלים עד היום הזה!.. (הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספר 'דרך שיחה')

"וישפיתו ממחכת ויעלו עלת ונגשו שלמים" ('שמות' לב ו)

אנו מתפללים בתפילת ערבית: **'והסר השטן מלפנינו ומאחרינו'**. אחד הפירושים הוא; שאם אדם רואה שיש לו חשק גדול לעבור עבירה והוא נדחף לעשותה, סימן שהיצר הרע שותף לה ודוחפו לעבור את העבירה בשתי ידיו. זהו השטן שמאחרינו, שדוחף אותנו לעבור עבירה. ע"ז אמר הכתוב: **"וישפיתו ממחכת"** הדגישה לנו התורה שהשכימו בקלות לחטא. בזה הם נכשלו, כי היה עליהם להבין מכך שהשכימו לקום מוקדם מן הרגיל שהשטן הוא שדוחף אותם לחטוא. אך הם לא הרגישו בכך. ('דברי מרדכי')

הגאון רבי פנחס הלוי הורביץ, בעל ה'הפלאה' נזקק פעם לכנס בביתו 'מנין' אנשים לתפילה בצבור. לאחר שנאספו עשרה אנשים בבית הרב, נמנע רבי פנחס מלפתוח בתפילה, אלא הורה להביא אדם נוסף ל'מנין' המתפללים. בתום

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך בעמ' 6 <<<

ישראל: מדוע הראה ה' למשה מטבע של אש דוקא? **הסביר זאת הצדיק ר' נחמן מברסלב בדרך הבאה;** קיים צד שוה בין האש לבין הממון. האש היא בלא ספק אחד הדברים החשובים והחיוניים ביותר לאדם ואין העולם יכול להתקיים בלעדיה. אך באותה אש מסוגל האדם גם להחריב עולם ומלואו. והוא הדין בממון: הוא לכל הדעות דבר חשוב ומועיל, אם יודעים לנהוג בו כראוי. אך באותה מידה טמונה בו סכנה גדולה, אם נופל לידיים שאינן טובות...

בשעת נתינת מעות יש לזכור, כי המטבע דומה לאש; מה האש יכולה לשרוף ולהשמיד, אבל גם לחמם ולהביא תועלת, כך גם המטבע, אם נותנים אותה למטרה רצויה, לשם צדקה וגמילות חסדים, הריהי מביאה תועלת מרובה לאדם. ואם נוהגים במטבע שלא כראוי, הריהי עלולה לשרוף ולגרום נזקים... ('נועם אלימלך').

תמה משה רבנו: כיצד יכולה מטבע פשוטה להיות כופר נפש? הראה לו השי"ת מטבע של אש. **כלומר:** רק אם הנתינה תהיה מתוך התלהבות של אש, יהא זה כופר נפש, שכן אז הרי זו נתינת חלק מן הנפש ולא סתם מטבע פשוטה. (הרבי מקוצק)

"אף את שבתתי תשמרו..." ('שמות' לא יג)

מעירים על כך חכמי ישראל: אזהרה זו על שמירת שבת מובאת בלשון רבים. בכך מורה התורה לכל אדם; לא די בכך, שאתה תשמור את השבת. אלא עליך לפעול ולהשפיע בענין זה גם על סביבתך. שאם השבת מתחללת בקרבת ביתך, הדבר פוגם בקדושת השבת שבתוך ביתך. ('פרפראות לתורה')

על הפסוק: "אף את הַזֶּבֶב וְאֵת הַכֶּסֶף" ('במדבר' לא כב) **דרשו חכמינו:** "אף" - **להעביר את החלודה** שכשבאים להכשיר כלי כסף וזהב יש להעביר מהם תחילה את החלודה ואת הפסולת. כיוצא בזה מתכוונת התורה גם כאן במלה; "אף" שלפני שנכנסים לשבת יש להעביר תחילה את החלודה והפסולת, כדי להיכנס לשבת נקי וזך. ואז; **"שבתתי תשמרו"** אפשר לשמור

חוזרים הם בתשובה שלמה מתוך שברון לב גמור ולכן ראויים הם למחילה גמורה. (נחמד מזהב' מהרה"ק מקוזמיר)

"וְכִאֲתָא אֶת אֶחָיו וַפְּנֵי לֹא יָכֹאוּ" ('שמות' לג כג)

רובם של מאורעות וסיבות אין מבינים בתחילה את תכליתם ומשמעותם, כי נראים הם בעיני הבריות כמופלאים. רק כעבור זמן רב, במרוצת ההיסטוריה, מתבררת לנו משמעותם של המאורעות ואנו תופסים את מגמת ההשגחה העליונה בהתארעותם. זהו **שאומר הכתוב: "וְכִאֲתָא אֶת אֶחָיו"** רק אח"כ אפשר להשיג את דרכי ההשגחה, **"וַפְּנֵי לֹא יָכֹאוּ"** מתחילה א"א להבינן... ('תורת משה')

"לְעִשׂוֹת אֶת הַשָּׁבֶת לְדֹרְתָם" ('שמות' לא טז)

יכול אדם לכפור ולומר; "לא נצטוינו על השבת אלא במדבר וע"כ עלינו להימנע דווקא ממלאכות שהיו עושים במדבר, כהבערת אש מאבנים וכדומה, אבל מלאכות חדשות שלא היו בזמנם מותר לעשותן בשבת". **כנגד תפיסה זו אמרה התורה: "לְדֹרְתָם"**, ללמדנו שאיסור הבערת האש שקיבל משה רבנו בהר סיני כולל את כל שימושי האש ואפ' אם ביום מן הימים ימציאו אופן כזה של הדלקת אש, שאדם ידבר וע"י דיבורו ידלק החשמל, גם זה אסור. כל המלאכות והחדושים בכלל **"לְדֹרְתָם"** הם. ('דברי מרדכי')

"זֶה יָתֵנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשָּׂקֶל בַּשָּׂקֶל הַקָּדָשׁ" ('שמות' לג יג)

כותב כאן רש"י ע"פ המדרש: **'הראה לו** (ה' למשה) **כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואמר לו: "כ"ז זה יתנו!"** שואלים כמה מחכמי

לגעת לרעה בחברו. ואפילו **'המרים יד על חברו נקרא רשע'** ('סנהדרין' נח). וכאן נדרשים הם להרוג; **"איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו"** ('שמות' לב). זהו בלי ספק קרבן גדול מאד. על קרבנם זה זכו להערכה גדולה, **שכן כתב כאן רש"י: "מלאו ידכם אתם ההורגים אותם, בדבר זה תתחנכו, להיות כהנים למקום"**. משפיות דמים שהיא בדרך כלל מתועבת לפני המקום, הגיעו בני לוי אל המשרה הרמה של הכהונה. והיא גופא, עצם החינוך לעבודה. זאת משום שבהרגם את יקיריהם כאשר נצטוו מפי הגבורה, גילו גבורה עילאית. מזה למדים אנו שחייב אדם לחנך את עצמו לקיים את רצון ה' בכל אשר ידרש, גם אם הדבר כרוך בקשיים גדולים. גם אם בדרך כלל הוא נדרש לקיים **"וְאֶהְיֶה לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ"** ('ויקרא' יט יח). וב'מסילת ישרים' ('פי"א) **מבאר: "כְּמוֹךָ בלי שום הבדל, כמוך ממש"**. וכשם שאין אדם מרים יד על עצמו אפילו אם נכשל והרע לעצמו, כך אין מקום בשום אופן להרים יד על חברו. ובכל זאת לעת הצורך כאשר זה נדרש לכבוד שמים כגון במעשה העגל, היו מחויבים להקריב ידם לה'; **"וְהָרְגוּ אִישׁ אֶת אָחָיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קְרָבוֹ"** ('שמות' לב). **מי שאינו מסוגל לעשות דבר זה לשם שמים, הרי זה פגם בגבורת הנפש שלו.** ('לקח טוב')

"אָנָּה חֲטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְּדוֹלָה" ('שמות' לב לא)

משה רבנו בא להעביר בעד בני ישראל ולבסוף הוא מגדיל את חטאם? ברם, **התנאי העיקרי לתשובה הוא, להכיר בחטא, שלא לחפש אחרי תירוצים והקלות, אלא שיוודה האדם, כי נכשל בחטא וכי מתחרט הוא ע"כ בשברון לב.** מכיון שניסה אדם הראשון לתרץ את חטאו; **"הֲאִשָּׁה אֲשֶׁר אֲשַׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִיא נָתַתָּה לִי"** לא הועילה לו תשובתו. כאשר רצה משה רבנו שתתקבל תשובתם של ישראל, **אמר: "חֲטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְּדוֹלָה"** מודים הם שחטאו חטאה גדולה, אינם מנסים לתרץ ולהצדיק את חטאם, כי אם

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר במצפה רמון

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 5

על קדושת השבת בשלמות" ('שפת אמת')

"וביום השביעי תשבת בקריש ובקציר תשבת" ('שמות' לד כא)

אמרו חכמינו על הפסוק; **"ונדבר דבר"** ('ישעיה' נח) **שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול**. לפיכך נפסקת ההלכה בשו"ע ('או"ח סי' ש"ז); כי בשבת אסור לדבר בעניני חול ואפילו בענינים שמוותר לדבר בהם, ראוי ג"כ לקצר. זהו שמרמז כאן הפסוק; **"בקריש"** החרש בעניני חול **"ובקציר"** וקצר אף בדיבורים המותרים **"תשבת"** כך עליך לשבות בשבת... ('נועם מגדים')

"ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך" ('שמות' לג יג) **"ויראית את אהרי ופני לא יראו"** (שם כג)

חז"ל אמרו על משה רבנו: **'אשרי ילוד אשה שהוא אומר: "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם" (במדבר' ט) ברור לו שישמע'.** ('ספרי' ט כב). בדרכם נוסף ונאמר: **'אשרי ילוד אשה המבקש מה' להודיעו את דרכיו! והנה הרמב"ם ('הלכות תשובה' פ"ה ה"ה) כבר לימדנו; שאין יכולת לאדם להבין בשכלו את דרכי ה', אין מדענו כמדעו ולא דעתנו כדעתו. וכך אמר: 'ומהו זה שאמרו נהנין מזיו השכינה? שיודעין ומשיגיין מאמיתת הקב"ה מה אינם יודעים והם בגוף האפל**

השפלי' (שם, ח, ב). לפי זה יש להבין: מדוע מבקש משה רבנו להבין דברים שלמעלה מהשגת האדם? אולם יש בכך כדי ללמדנו; כי האדם צריך לשאוף להגיע למדרגות ולהשגות גדולות. **הראיה לכך; אע"פ שאמר לו ה': "כי לא יראני האדם נתי" (לג כ), מכל מקום אמר לו: "ויראית את אהרי" (שם כג).** בכל בקשותיו משה **אומר לה': "ונפלינו אני ועמך"** (שם טז) משה רבנו אינו רוצה הנהגה של מלאך, כי המלאך אינו יודע את מסתרי הלב ואינו יכול לדון ברחמים. ואכן **אומר ה' למשה: "פני ילכו" (שם יד) בעצמי ולא ע"י מלאך.** מכאן עלינו ללמוד; כי כשם שמשה רבינו ביקש להגיע להשגות כה רמות, כן על כל אדם ואדם מישראל לשאוף לגדלות ולשלמות. (דברי מרדכי) ■

שו"ת חברותא

האם יש לנהוג בשמחה בי"ד ובט"ו אדר ראשון?

שאלה: האם יש לנהוג בשמחה בי"ד ובט"ו אדר ראשון?

תשובה: [מתוך דברי שו"ת 'מנחת יצחק' חלק י סימן נח]: **ז"ל המחבר: (או"ח תרצ"ז סעי' א) יום י"ד וט"ו שבאדר ראשון, אין נופלים על פניהם ואין אומרים מזמור; 'צענף ה' ביום צרה' (תהילים' כ) ואסורים בהספד ובתענית.** אבל שאר דברים, אין נוהגים בהם. ויש אומרים; דאף בהספד ותענית מותרים. **הגה [הרמ"א]: והמנהג כסברא ראשונה.**

[ומוסיף הרמ"א]: יש אומרים; שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון (טור בשם הרי"ף). ואין נוהגין כן. מ"מ, ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים (הג"מ בשם סמ"ק). וטוב לב משתה תמיד. עכ"ל. והנה ממש"כ רמ"א **בי"ד שבאדר ראשון, משמע, דכוננו לאפוקי ט"ו שבאדר ראשון.** וכ"כ ה'באר היטב' (סק"ב) לדקדק מהרמ"א שלדברי הכל לא נוהגים בשמחה בט"ו אדר ראשון.

ומקורו מהב"י, שכתב בשם הגהות מיימוניות בשם סמ"ק, שהעולם לא נהגו לעשות משתה ושמחה כי אם בי"ד שבאדר ראשון, אע"פ שבאדר שני נהגו גם בט"ו שמחה ומשתה. וטעמא, משום דאמר תלמודא ('מגילה' ו ב) **'אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים'** ולא הזכיר ט"ו. ושם נקט אותו שהיא עיקר, ע"כ לשון הב"י. ולפי"ז יש סברא לומר; דמש"כ רמ"א

אבל לא בט"ו, כוננו על בני עיירות הקורין בי"ד ואע"פ שבאדר שני עושין משתה ושמחה גם בט"ו, מ"מ, באדר ראשון לא נהגו רק בי"ד. אבל זה פשוט, שלבני הכרכין, הקורין בט"ו, להם ודאי הוי יו"ט בט"ו שבאדר הראשון. וכן משמע ריהטא דלישאנא של הגהות מיימוניות בשם סמ"ק ה"נ"ל, שכתב; **'אע"פ שבאדר שני נהגו גם בט"ו משתה ושמחה וכו', מוכח דקאי על בני עיירות.** אבל בני הכרכין, הקורין תמיד בט"ו, להם ודאי הוי יו"ט בט"ו שבאדר הראשון.

ובתשובות חתם סופר (חאו"ח סי' ר"ח ד"ה ומ"ש דפורים וכו') כתב; דאפ"י חנוכה ופורים, שהם מדרבנן, היינו איכות וכמות הזכרון ההוא, כגון קריאת המגילה ומשלוח מנות בפורים והדלקת נרות בחנוכה, הכל מדרבנן ולכל הפחות לאסרו בהספד ותענית. אבל החיוב לעשות בהם **שום זכר לנס, הוא מדאורייתא.** עיי"ש שנלמד זה מהגמ' (מגילה י"ד ע"א). וצ"ע לרמב"ם בספר המצוות סוף שרש ב'.

וכ' החת"ס וז"ל: ובזה נתיישב לי מ"ט וסברא לאסור בהספד ותענית בי"ד וט"ו שבאדר הראשון, כי לכאורה קשה, אם אין עושין אותו פורים ממש, מה ענין לאסרו בהספד ותענית?

ועוד צריך עיון, מה ראו חכמים לקבוע פורים באדר שני משום שסמיכת גאולה לגאולה עדיף? הלוא זריזין מקדימין למצוות והכלל שאין מעבירין על המצוות, עדיף מעשות מצוה מן המוכרח, כמבואר בתשו' רידב"ו ותשו' ח"צ (סי' ק"ו). אך לפי מה שאמרנו; שמדאורייתא

מחויבים לעשות שום זכר לנס ולפחות לאסרו בהספד ותענית, א"כ, מחויבים אנו לעשותו מיד באדר ראשון את הזכר לנס, משום; 'אין מעבירין על המצות'. ולכן תיקנו לעשות זכר לנס מיד באדר ראשון. אך מה שהוספנו אנהנו, מדרבנן, מגילה ושמחה ומשלוח מנות, אנחנו קובעים ביום המוכרח באדר שני, כדי 'למיסמך גאולה לגאולה'.

והנה אף דהחת"ס מירי רק לענין איסור הספד ותענית באדר ראשון, מ"מ נוכל ללמוד מזה להבין ג"כ דעת הפוסקים שיש ג"כ ענין של חיוב משתה ושמחה עכ"פ במקצת כדעת הרמ"א, דכיון דזכר לנס שהוא מדאורייתא אנו עושים באדר ראשון, א"כ עושים גם קצת משתה ושמחה לזכר הנס.

ומיושב נמי בזה מה שהשיגו הפוסקים על הרמ"א שכ' לעשות משתה ושמחה והרי אין פורים לחצאין, משתה ושמחה בלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים?!

ולהמבואר מהחת"ס ניהא; כי אף על גב שאין קורין המגילה ומתנות לאביונים, משום 'מיסמך גאולה לגאולה', מ"מ, מה דאפשר להוסיף על מה שאנו עושין זכר לנס מדאורייתא באדר הראשון, להרבות קצת במשתה ושמחה, עושין.

ובנוגע למשלוח מנות באדר ראשון; הביא הב"י בשם הר"ן, אחרי שכתב שקרוב הדבר להרבות בסעודה בי"ד שבאדר ראשון, כתב; אבל לענין משלוח מנות, כיון דדמו למתנות לאביונים, דליתנהו אלא בשני, משמע נמי דמשלוח מנות אינו אלא בשני, ע"כ דברי הב"י. ■

השריפה ביערות הכרמל

מאת הרה"ג ת. שורץ שליט"א

"קים ליה בדרכה מיניה".
ב האם זה נקרא שעשה גם מעשה רציחה, כאשר האוטובוס נקלע לדליקה אחר שכבר האש בערה (הנדון כמובן רק אם יתברר שהאוטובוס נקלע לשם לפי תומו ואף אחד אחר לא היה אשם בכך שהוא לא הצליח להימלט מהאש).
ג האם שייך כאן לפטור משום דין "קים ליה בדרכה מיניה" כאשר הרציחה והנזק לא אירעו בזמן אחד ממש.

הנער פטור מכיון שגרם גם אבידות בנפש וכדין; "קים ליה בדרכה מיניה"? (דהיינו: שכאשר באותו מעשה יש גם חיוב ממון וגם חיוב מיתה, הרי הוא פטור מחיוב הממון, אלא דנים רק על המעשה החמור ואין דנים על חיוב הממון הקל. ואף אם בפועל איננו חייב מיתה, כגון: שהרציחה נגרמה בשוגג, מכל מקום לא דנים על חיוב הממון).

הנדונים שהועלו הם:

א האם גם בגוי נאמרה ההלכה של

לפני מספר חודשים הצית נער ערבי אש, שהלכה והתפשטה ושרפה את יערות הכרמל. הדליקה וכילתה מספר רב של בתים בכמה ישובים, גרמה נזקים רבים ואף גבתה קרבנות בנפש של הסוהרים שנקלעו לשם באוטובוס. **נשאלה השאלה:** האם בדין תורה הנער חייב לשלם על כל הנזקים וכמו שכתבה התורה: "כי תצא אש ומצאה קוצים ויאכל גדיש וכו' שלם ישלם המבעיר את הבעירה"? או שבמקרה זה

הרה"ג
 חיים קניבסקי
 שליט"א
 מעיין בעלון
 'גנזי המלך'

ספורו של חמור

מאת הגר"ש רביבו שליט"א

תקציר התשובה:

א כיון שמשא יכול לפדות את חמורו בשה בן יומו, לכן מר ניסים חייב לשלם ההפרש בין השה לחמור. אולם, כיום שמחיר החמור זול יותר, אז נפטר ניסים מלשלם.
ב אך מר משה חייב לשלם ההיזק שהזיק לניסים.

אופקים מתני"ס אופקים שכונת בית וגן

ביום שני י"ז אדר א 21/02/11

כניסה חופשית

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

ירושלים בית כנסת היזדים אדניהו הכהן 26

ביום שלישי י"ח אדר א 22/02/11

כניסה חופשית

השערים יפתחו ב־19:30 תחילת התוכנית 20:00 בדיוק

בית שאן מתני"ס מוכת ירושלים הבריה 1

ביום רביעי י"ט אדר א 23/02/11

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר באילת

פסק הלכה

בס"ד **ערב ראש השנה תשע"א**
 שמענו ותחרד נפשנו על הפרצה הנוראה במחננו של "ערבי שירה"
 ו"קונצרטים" בהם מופיעים זמרים לשיר בפני אנשים ונשים בתערוכת
 רח"ל ואפי' שלא בתערוכת.
 וכבר אסרו כל גדולי ישראל באיסור גמור את ערבי השירה
 אפילו בנפרד.

על כן באנו בזה להביע דעתנו דעת תורה

- א. הופעות מעין אלו אסורים באיסור חמור בין בארץ ובין בחוץ לארץ.
- ב. האיסור חל הן על המארגנים, והן על המשתתפים – גדולים וקטנים, אנשים ונשים, וכל שכן האיסור על הזמרים, שהם מחטיאי הרבים.
- ג. אסור לעיתונים וכיו"ב לתת יד ופרסום להופעות אלו.
- ד. הזמרים המופיעים במקומות אלה, אינן להזמיןם לכבודם לשיר בשום אירוע, וכן אינן לפרסם אירוע שהזמרים משתתפים בו, כולל תפילות ואירועים כשרים בכדי שלא לחזק ידי עוברי עבירה.
- והשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו יתן בלבם לשוב לפניו, ונזכה לגאולת עולמים – ואז ימלא שחוק פינו.

באנו על החתום למען קדושת וטהרת עמנו

ניסים קרליץ	חיים קנייבסקי	מיכל יהודה ליפקוביץ	אהרון ליב שטינמן	יוסף שלום אלישיב	שמואל הלוי ואזנר
נתן גשטעטנר	דוד טווערסקי	יששכר מאיר	חיים פינחס שינברג	שמואל אירעבך	גרשון אדלשטיין
בן ציון מוצפי	שלום כהן	שלמה בן שמעון	יהודה עדס	חיים שאול טאוב	יצחק שיינר
יוסף מוגרבי	יעקב ישראל לוגסי	אליהו טופק	אהרון זכאי	יצחק רצאבי	יעקב יוסף

נ.ב. אין לשיר את שירי הזמרים הללו אפילו בחתונות ובשמחות של מצוה וכיו"ב.
 [עד כאן הנוסח "פסק הלכה" שנכתב ע"י מרן הגר"ש הלוי ואזנר שליט"א ושהיה למראה עיני גדולי הדור בעת חתימתם]

חדש! שיעור לאברכים

ניתן להזמין את כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א לשעות הבוקר בפלאפון 052-7603363 שמעון

Shir Insurance
 שיר שי
 סוכנות לביטוח בע"מ
זכור ניוז

שופר-בריאות
 בריאות חובה לכל המשפחה
שיר שי כל סוגי הביטוחים
לפרטים 03-7303223